

สารบัญ

หัวข้อ	หน้า
บทคัดย่อ	ก
ABSTRACT	ค
กิตติกรรมประกาศ	จ
สารบัญ	ฉ
สารบัญตาราง	ช
สารบัญแผนภาพ	ฉ
สารบัญภาพ	ญ
บทที่ 1 บทนำ	1
ภูมิหลัง	1
คำถามการวิจัย	5
วัตถุประสงค์การวิจัย	6
ขอบเขตของการวิจัย	6
นิยามศัพท์เฉพาะ	7
ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย	7
กรอบแนวคิดการวิจัย	8
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	9
รูปแบบ	9
ชุมชนและการเปลี่ยนแปลงของชุมชน	12
ภูมิปัญญาท้องถิ่น	15
การสืบทอดภูมิปัญญาท้องถิ่น	21
แนวคิด ทฤษฎี เรื่อง นิเวศวัฒนธรรม	23
แนวคิด ทฤษฎี เรื่อง ประวัติศาสตร์ท้องถิ่น	33
กระบวนการเรียนรู้	38

หัวเรื่อง	หน้า
ตำบลบัวมาศ	44
ตำบลบัวมาศ	45
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	52
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	72
กลุ่มเป้าหมาย	73
วิธีดำเนินการ	74
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	80
การเก็บรวบรวมข้อมูล	81
การตรวจสอบข้อมูล	83
การวิเคราะห์ข้อมูล	84
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	85
ปรากฏการณ์ การเปลี่ยนแปลงของชุมชนทางด้านนิเวศวัฒนธรรม เช่น วัฒนธรรม ประเพณี ความเชื่อ รวมถึงสาเหตุ และปัจจัยที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลง จากอดีตถึง ปัจจุบัน	85
องค์ความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่น ของตำบลบัวมาศ อำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม ...	120
รูปแบบการสืบทอดภูมิปัญญาท้องถิ่นตามแนวคิดนิเวศวัฒนธรรม ของตำบลบัวมาศ อำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม	143
บทที่ 5 สรุป อภิปราย และข้อเสนอแนะ	146
สรุปผลการวิจัย	146
อภิปรายผล	147
ข้อเสนอแนะ	151
บรรณานุกรม	153
ภาคผนวก	167
ภาคผนวก ก เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล	
ภาคผนวก ข หนังสือเชิญผู้ทรงคุณวุฒิและขออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูล	
ประวัติผู้วิจัย	182

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1 ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย	78
2 แสดงจำนวนประชากรและครัวเรือน	87

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

สารบัญแผนภาพ

แผนภาพที่

หน้า

- 1 กรอบแนวคิดรูปแบบการสืบทอดภูมิปัญญาท้องถิ่นตามแนวคิดนิเวศวัฒนธรรม
ของตำบลบัวมาศ อำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม 8
- 2 รูปแบบการสืบทอดภูมิปัญญาท้องถิ่น ตามแนวคิดนิเวศวัฒนธรรมของ
ตำบลบัวมาศ อำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม (2๕3๕) 145

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
1 สภาพภู่วัฒนศาสตร์ ก่อนขุดแต่ง	46
2 สภาพทั่วไปภู่วัฒนศาสตร์ หลังขุดแต่ง	49
3 พระนารายณ์	52
4 สัมภาษณ์นายสำลี พันธุ์วงศ์ อดีตกำนันตำบลภู่วัฒนศาสตร์	87
5 แผนที่ตำบลภู่วัฒนศาสตร์	88
6 นาข้าว	88
7 ปลูกผักสวนครัว	89
8 ทำไร่นาสวนผสม	89
9 สัมภาษณ์นางน้อย สิงห์ทอง	90
10 สัมภาษณ์นางเผ่า สุดตานา	90
11 สัมภาษณ์นายเสน คมะปะเต	91
12 สัมภาษณ์นายเชิว ภูริบ	92
13 สัมภาษณ์นางแข่ง สาลาด	92
14 สัมภาษณ์นางโฮม มูลวงษ์	92
15 สัมภาษณ์นางสีดา พิมพ์ภักดิ์	93
16 พิธีบวงสรวงพราหมณ์	94
17 ขบวนไปเฝ้ารับพระนารายณ์จากสถานีตำรวจบรบือ	95
18 เฝ้าพระนารายณ์ไปรอบตำบลข้างเคียง	95
19 ขบวนเฝ้าพระนารายณ์ไปยังภู่วัฒนศาสตร์	96
20 พราหมณ์หลวงทำพิธีบวงสรวงพระนารายณ์	96
21 ผู้คนในหมู่บ้านใกล้เคียงมาร่วมสักการะพระนารายณ์	97
22 ช่วงกลางวันมีมหรสพสมโภชนงาน	97
23 ช่วงกลางคืนมีมหรสพสมโภชนงาน	97
24 หน้าที่ฉายถวาย	98

25	ร้วบ้านล้อมด้วยไม้ไผ่	99
26	ร้วบ้านล้อมด้วยอิฐบล็อก	99
27	การประกอบอาหาร	100
28	ชื่ออาหารสำเร็จจากรถแข่ง	100
29	ควายไถนา	102
30	ถอนกล้า	102
31	ดำนา	102
32	รถไถเดินตามคูโบต้า	103
33	หว่านเมล็ดข้าวทำนาหว่าน	103
34	ไถกลบเมล็ดข้าว	103
35	นาหว่าน	104
36	แต่งกายด้วยผ้าจีน	105
37	แต่งกายด้วยเสื้อผ้าจากท้องถิ่น	105
38	เด็กเล่นว่าว	106
39	เอ็นขวัญข้าว	107
40	แห่ดอกไม้	108
41	เทศน์มหาชาติ	109
42	บรรยากาศในงานบุญพระเวส	109
43	ตาจ้ำทำพิธีบวงสรวง	110
44	นิมนต์พระมาถวายเพล	111
45	ตาจ้ำเสี่ยงทายคางไก่	111
46	จุดบั้งไฟถวาย	111
47	สัมภาษณ์ตาจ้ำ นายเปี่ยม พรอินทร์	113
48	แขกนา	114
49	นายสำลี พันธุ์วงศ์	120
50	นายป๋อง ชีชา	121
51	นางแก้ว สุดตานา	121

52 นายเชียว ภูริบ	122
53 นางสาว พิมพภัคดี	122
54 นายเสน คมะประเต	123
55 นางโฮม มุลวงษ์	123
56 นางน้อย สิงห์ทอง	124
57 นายคก จันทะพัค	124
58 นายคำจันทร์ เหมชูย้ง	125
59 นางแข่ง สาลาด	125
60 นางซารี สาลาด	126
61 นายเปี่ยม พรอินทร์	126
62 นายทองพวน ดวงศรี	127
63 นายเบ้า มุลวงษ์	127
64 แผนภูมิปัญญา	128
65 ดันหม่อน	130
66 รั้งไหม	131
67 ผีเสื้อไหม	132
68 ไข่ตัวไหม	132
69 หนอนตัวไหม	132
70 ไข่ฝักคลุมกระดั่งไหม	133
71 สาวไหม	134
72 เส้นไหม	134
73 ไนติเกลียวเส้นไหม	135
74 หมี่ที่มัดเรียบร้อย	137
75 ย้อมหมี่	139
76 ไสปอยไหม	139
77 เส้นไหมย้อม	140
78 การทอผ้าไหม	141

ภาพที่

หน้า

79	ผ้าไหมที่ทอเสร็จ	141
80	การสนทนากลุ่มหารูปแบบการสืบทอดภูมิปัญญาท้องถิ่น	145

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY